

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se svoje drnkirajo. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravišstvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Peterburg 2. januarja. Članek uradne „Agence Russe“ razpravlja, da Rusija posredovanja niti ne želi niti ne more sprejeti.

London 2. januarja. V mnogoštevilno obiskanem shodu londonskih meščanov, mestnih svetovalcev iz Leeds in Birminghama je bila sprejeta resolucija, naj se Angleška drži strogo nevtralitete v rusko-turške vojski.

London 2. januarja. Uradni list poroča: Elliot je postal poslanik na Dunaji, Layard poslanik v Carigradu. Egiptovski minister vnanjih zadev je dobil veliki križ indijske zvezde.

Dunaj 1. januarja. Cesar je grofu Andrassyju podelil red zlatega ovna (vliess).

Carigrad 1. januarja. „Corr. Havas“ poroča: Turški ministerski svet je sklenil premirje sprejeti, ali odgovor Rusije po posredovanji Anglije glede uvetov premirja nij še znan.

Iz Peterburga 1. jan. Iz Bogota se oficijalno poroča 31. dec. V vzhodnej Bulgariji so se Turki povsod nazaj pomaknili in le male posadke pustili za brambo posameznih pozicij. Prve straže zapadnega vojnega oddelka so po neverjetno težavnem prehodu zasedle balkanske soteske mej Arabkonakom in Sofijo. Ruska kavalerija stoji uže na Sofijskeji velikeji cesti.

London 31. dec. „Daily News“ izvedo iz Bukarešta, da se je tudi zadnji ruski most pri Petročeni podrli vsled visoko deročega Dunava ter je tako pot iz Rumunije v Bulgarijo pretrgan. Le nekatere ladije križajo sem

ter tja, ali prevoznja je nevarna, nekaj ljudij je uže utonilo.

Vojska

Carigradsko zadnje poročilo, da je Muktar Erzerum izpraznil, do denes nij še od ruske strani potrjeno. Mogoče torej, da je Muktar le z glavnim delom svoje vojske Erzerum zapustil, a vendar posadko še notri pustil.

Angleži bi radi mir naredili, ker kljubu vsemu rožljanju z orožjem, nemajo poguma v boj stopiti za Turke. Tudi se na Angleškem množé izjave neodvisnega meščanstva proti vsakej vojski, kakor to kaže današnji londonski telegram. Rusi pa dozda o premirji nečejo ničesa vedeti, Turčija nij še dovelj strta, da bi pripravna bila Bulgare, Bosnjake in Hercegovce izpod svojih krempljev izpustiti.

Ker so vsled silno velike vode in ledenih mas, ki jih Dunaj soboj podi, mostovi podrti, bode imela ruska vojska sitnosti. Sicer pa so pač menda prej generali uže na to mislili in magazine napolnili. Najtežje bode za konjsko krmo. — Snega je baje nad dva črevlja visoko. Mraz je velik. Iz vsega tega je vidno, zakaj o novih bojih nij slišati.

Najnovejša poročila z evropskega bojišča prinašajo natančnosti o srbskem plenu pri vzetju Pirota. Veliko število kanonov (Srbi so dobili 22 kanonov v Pirotu) in orožja, katero so pri tej priliki Srbi priplenili, kaže jasno, da so bila krdela, katera so branila Piroto, precej močna. Čudno je to, da srbski buletin še ne pové ničesa natančnejšega o dvadnevem boju. Tudi iz Carigrada nič o tem ne poročajo nego samo govore o drugem necem boju pri Šarkiöi.

Iz Vidina se dunajskemu „T.“ piše, da

je tam še vendar 10.000 mož posadke, torej Rumunom in Srbom ne bode tako lahko to trdnjavo vzeti, kadar se je loté.

Znano je, da Rusi v Plevni nijso nič ujetnikov našli, da si so prej več svojih vojakov pogrešili. Sum je, da so Turki ranjene Ruse poklali. O tem pravijo celo angleške „Daily News“: „Ko bi bil Bazaine ujet Nemce dal usmrtiti, slaba bi se mu bila godila. Amerikanci so obesili generala južnih držav, Wirza, za menj strašne pregrehe.“

Dopisnik v „Daily News“ opisuje Plevno posle pada blezu tako-le: Raz vrhunec griča, odkoder je general Skobelev streljal v dolino na Plevno, videli smo to mestice, kjer sta samo dve lučici v nočnej temoti brleli in kazali, da todi bivajo ljudje. Okolo na okolo je bila pustinja. Nijednega šatora nij bilo več videti niti noben ogenj nij gorel tam, kjer so razstreljene redute kazale očem, da je bila pred jednim tednom tukaj utrjena Plevna.

Grozen pogled se nam je razprostrl pred očmi v Plevni samej. Ljudje in ovce so ležali vse vprek po ulicah, hiše so bile polne mrtvecev, na stotine molelo jih je še roke proti nebu, od koder so prosili pomoči in smrti, kajti mučile sta jih glad in žeja.

Ko so Turki napravili izpad, ležalo je brez vse zdravniške pomoči tisoče in tisoče bolnikov in ranjenikov po raznih kotih, kajti bolnice, ki bi se mogla tako imenovati, v Plevni nikdar bilo nij. Strežaji so vse kar popustili in skrbeli, da sami srečno ubegnejo iz tega nesrečnega kraja, ne meneč se za uboge varovance svoje. Z veseljem so vsi pozdravljali ruske zmagovalce, kajti jedino od njih so upali pomoči — in dobili so jo. Po

Listek.

Zakaj se je prva slovenska knjiga tiskala v Tubingi?

(Spisal F. Jaropolk.)

(Konec.)

Drugi še uplivnejši rojak naš na Virtemberskem je bil mag. Mihael Tiffenus, učenik, kancelar in prvi svetovalec virtemberskemu vojvodi Kristofu. Tiffenus je bil Slovenec, rojen l. 1488 ali 1489 na Kranjskem. Še jako mladega so ugrabili Turki, ko so ropali po našej deželi ter ga hoteli odvesti na Turško. A te turške roparje so Slovenci napali, da so morali ubežati, pustivši v svojem šatoru malega dečka. Meščan Erazem Stih iz Vlaškega Trga (Markt Tüffer) se uboge sirote usmili, da ga krstiti, potem ga vzgoji ter pošlje na dunajsko vseučilišče, kjer doseže dostojanstvo magistra, postane profesor modroslovja ter vzgojevatelj plemenitih

mladeničev. Znano je iz občne zgodovine, da je Kristof, sin prognanega virtemberskega vojvode Urha, od leta 1520 v avstrijskih deželah ujet živel. In temu najstletnemu vojvodiču dade l. 1526 našega učenega rojaka, — kateri se je po domovini svojega rednika Tiffenus imenoval — za učenika, kateri se je vojvodiču Kristofu tako priljubil, da ga nij nič več pustil od sebe, posebno po tem, ko je Tiffenus mlademu Kristofu l. 1529, ko so se Turki bližali Dunaji, življenje rešil. Ko hoče l. 1532 cesar Karl V. Kristofa z Dunaja odvesti v Mantovo, ga Tiffenus se ve da tudi spremi. A ko prideta na svojem neprosto voljnem popotovanji na Slovensko, uideta Kristof in Tiffenus črez Štajerske, Koroške in Tirolske gore na Nemško. Na tem ubegu jima je posebno to v prilog hodilo, da je Tiffenus slovenski umel govoriti. Od sedaj je bil Tiffenus neločljiv spremljevalec mladega princa, ta ga l. 1544 izvoli za svojega kancelarja, l. 1550 za svojega svetovalca.

Kakor Grbec, tako se je brez dvombe tudi Tiffenus trudil pregovoriti vojvodo Kristofa, da je dovolil l. 1550 tiskati prve slovenske knjige, katere Trubar zaradi tedanjega interima nikoder drugod na Nemškem nij smel izdati. Na svet svojega uplivnega učitelja Tiffenusa je Kristof sprejel v svojo službo tudi bivšega koperskega škofa P. P. Vergerija, in ta mu je priporočil barona Ungnada. Da bi se pa brez Vergerija in Ungnada nikoli ne bilo osnovalo znano tiskarsko podjetje l. 1558 v Urahu, to je vsakemu znano, kedor je prečital samo prve stranice naše slovstvene zgodovine. Garbitius in Tiffenus sta tedaj velika in vsega spoštovanja vredna podpornika prvega našega pisatelja Trubarja.

Ko l. 1555 Tiffenus umrje, zapusti vojvodu Kristofu svojo knjižnico in svoje novce. Kristof Tiffenovo knjižnico izroči tubingskemu vseučilišču, iz novcev pa ustanovi štiri stipendije pod naslovom „Stipendium Tiffennum“.

cerkvah in v poslopjih je bil ves zrak okužen in kar dihati jim nij bilo moči, ko so prvi ruski vojaki pričeli delo usmiljenja ter jeli razločevati žive od mrtvih. Kar so imeli kruha in vode pri sebi, vse so razdelili mej uboge ranjenike in bolnike; vojaki so si celo svoja jedila prihranili in dajali koprnečim ustam ubogih mučnikov požirek zdrave vode.

Brž, ko so pokopali en del neštevilnih mrtvecev, uredili so Rusi zdravniško službo, pri čemer jim tudi nekaj turških ranozdravnikov pomaga. Se ve da jih je zmirom še premalo za toliko množico, ki toliko potrebuje izdatne pomoči. Bolnice so svetle, zračne in očiščene; mošeje, v katerih je še mnogo bolnikov, so pak še vedno temne, smradne in prenapolnene. Mrtvecev je toliko, da jih niti pokopavati ne mogo sproti in da mora vsak po več ur ležati ondi, kjer je izdihnil dušo.

A takovih strahot ne najdeš jedino v Plevni, polna jih je vsa dolina ob reki Vidu. Po redutah, na katere so Rusi streljali, leži še sto in sto mrtvih trupel nepokopanih; vse podnožje hriba, poleg katerega sta oni dve reduti, ki jih je general Skobelev dne 30. septembra priboril si z velikimi izgubami, posejano je z obilnimi ruskimi ubitimi. Nekateri so na pol zagrebeni, a drugi še leže, kakor so pali, in vrane ter druge roparske ptice ključajo na pol gnjilo meso. Iz vsakega kotiča mole oglodane roke iz zemlje in povsodi, kamor pogledamo, strme strašna mrtvaška lica v mene in moje tovariše. Na kratko: Plevna in nje okolica je velika mrtvašnica, katere si z vsemi grozotami nihče ne more prav misliti, ako ima še toliko živo fantazijo.

Cesarjeva pohvala Slovencev.

V svojem zadnjem listu smo omenili po uradnih novinah naznanjeno novico, da je cesar pohvalil slovensko politično društvo tržaško zaradi tega, ker je odbijalo veleizdajna poželenja znane italijanske stranke in zagotavljalo svojo avstrijsko udanost in zvestobo.

Nam se zdi ta javna cesarjeva pohvala baš v tem času važna. Pomisliti je le treba, da je baš one dni v delegacijah grof Andrassy potolažil Nemce in Magjare s tem, da jim je nek skriven plan razkril, kako Italija preži in komaj čaka, da bi v zvezi z Rusijo in Nemčijo čez Avstrijo pala ter jej vzela Trient

in Primorje. Za tegadelj, je rekel, mora Avstrija nevtralna biti.

Tudi v tem cesarjevem priznanji slovenske zvestobe državi in prestolu se veleizdajna italijanska poželenja takó močno naglašajo in sicer z najvišjih ust, da more to kaj pomeniti.

Dunajsk konservativen list je te dni sicer prinesel članek, v katerem trdi, da magjarski in nemški turkoljubi hote porabiti baš mržnjo proti poželjivej Italiji, da bi monarhijo v vojsko zapleli. Na kristijanskem dvoru pri nas nij simpatij za polumesec, pač pa se v poslednjem koči sovraži italijanska nenasiljivost. To hote porabiti, da zapleto monarhijo v vojsko na strani Angleške, le iz sovraštva do Slovanov, do Rusov.

Predobro poznamo gospode magjarske in nemškutarske klike. Tudi tak, za monarhijo samo gotovo pogubonosni plan, je resnici podoben pri naših sovražnikih. Vendar pa sodimo, da je baš v cesarjevem priznanji slovenske zvestobe na Primorji oporekanje one kombinacije. Če je mogoče, da strankarji zidajo na svoje sovraštvo do Slovanov svojo vnanjo politiko, nij pa mogoče, da bi jo končnem privolil izvajati vladar proti onim, katerih zvestobo javno priznaje in hvali.

Pa tudi še drugo stališče ima stvar. Kar so tržaški Slovenci in okoličani, to smo vsi Slovenci. Njih program je naš program in narobe. Slovensko politično društvo „Edinost“ podpisuje z obema rokama naše zahteve v državi in deželi, nas vseh do Drave in Gorotana. Cesarjeva pohvala jednega dela Slovencev se torej razteza na vse enakomisleče in to smo vsi narodnjaki cele Slovenije.

Ako tedaj zopet pridejo nemškutarji in neki organi, ki sistematično klevetajo in obrekavajo nas narodne Slovence, da smo državi neprijazni, veleizdajni itd. — moremo jim zavestno pokazati cesarjevo besedo za nas! In ta cesarjeva beseda nam bodi porok, da na zadnje zmagovito končamo denašnji svoj politični boj za narodne pravice, katere se bodo vendar enkrat podelile vedno zvestemu slovenskemu narodu.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 2. januarja.
Telegram iz Dunaja nam poroča, da je cesar dal grofu *Andrassyju* orden zlate

ovčje kožuhovine (des goldenen vliesses). To je veliko odlikovanje. Ta orden je jeden najstarejših in najimenitnejših v Evropi. Ustanovil ga Filip III. v Burgundu 1430, prišel v španske potem tudi avstrijske roke, tako, da zdaj naši cesarji in španski kralji ta orden dele.

Hrvatski sabor zboruje uže 12 dni, a nij imel še več nego kake 4 kratke tihe seje. Namesto kacega čina bomo pa najbrž vsak čas slišali, da je hrvatski sabor zaprt.

Magjarski urednik „Egyetertes“ je bil tožen zaradi razžaljenja nj. veličanstva cesarja in zaradi veleizdaje. Zagovarjal se je s tem, da mu je njegovo sovraštvo do Rusije diktiralo članek, v katerem so bile omenjene pregrehe. Porotniki so ga z 8 proti 4 glasom nekrivega izpoznali.

Vnanje države.

Iz *Carigrada* telegrafira znani magjarski rovar „general“ Klappa v „Naplo“, da je Turčija zadovoljna z odgovorom Andrassyjevim na turško okrožnico. Iz tega turkoljubni listi sklepajo, da se začneta naša vnanja politika približavati angleškej.

Ogerski minister Tisza je bil te praznike v *Berlinu*. Sicer se oficijozno trudi dokazati, da je šel le svojega sina obiskat, a drugi viri poročajo bolj verjetno vest, da je Tisza šel poskušat Bismarkovce pregovoriti na kako protirusko politiko.

Francoski list „Temps“ pravi, da, kar je novo ministerstvo nastopilo, nehale so sumnjive razmere z Italijo in Nemčijo. Mi menimo, da prav sodimo. Pravi rečni list, da je zdajnja vlada, kadar izjavlja, da nema nič posebnega interesa pri velikej orientalnjej likvidaciji terjati, ohranila si samostojno preiskavo za ta čas, kadar bode zbor evropskih vlastij občne interese predlagal.

Iz *Rima* se poroča, da je Gambetta tja prišel in imel z ministrom Depretisom razgovor. Gré baje za sporazumljenje Francoske in Italijanske v orientalnjej politiki.

Sv. o. papež je v konzistoriji na starega leta dan kardinalom Regnier, Manning, Brossays-Saint-Marc, Moreti in Pellegrini dal kardinalski klobuk in je več škofov imenoval.

Dopisi.

Iz Kranja 31. dec. [Izv. dop.] Ko se je pred dvema letoma ustanovilo pri nas Čitalniško pevsko društvo, jelo je postajati v narodnej čitalnici vse bolj živo in napravila se je marsikatera, našemu črnemu mestu dokaj primerna zabava in veselica. In še celo, odkar se je naše društvo preselilo iz svojih precej bornih prostorov v sedanje, primeroma dosta velike dvorane, napravil se je tudi pri-

Stipendijati (bogoslavci) Tiffernove ustanove so dobivali zastoj stanovanje, hrano, uk in še 4 goldinarje po vrhu, za druge potreščine so morali sami skrbeti. Tiffernova ustanova nij bila naravnost za Kranjce osnovana, vendar je vojvoda Kristof na Trubarjevo in na deželni stanov kranjskih prošnjo obljubil, da bosta vselej po dva kranjska dijaka uživala to ustanovo. Znanih nam je 15 stipendijatov Tiffernovih od l. 1558—1600; najimenitnejši mej njimi je bil slavnj prelagač vse Lutrove biblije mag. Jurij Dalmatin iz Krškega, ki je rojen okoli l. 1550, na Trubarjevo prošnjo l. 1566 bil sprejet v Tiffernum, kjer je do l. 1572 študiral. L. 1582 so tudi deželni stanov kranjski osnovali tri ustanove za kranjske mladeniče, ki bi hoteli na Nemškem, posebno v Tubingi, študirati. Te ustanove je do l. 1595 uživalo 12 kranjskih dijakov. Vsi ti stipendijati so bili bogoslavci; po dovršenih študijah so se vračali na Slovensko, da so protestantovski predikanti delali za novo vero, nekateri tudi za slovensko

slovstvo. Tisti izmed njih, ki so učakali anti-reformacije, so morali večidel bežati iz svoje domovine; poteknili in pozgubili so se po različnih nemških deželah.

Poleg teh stipendijatov je v drugi polovici 16. stoletja še veliko Slovencev študiralo v Tubingi. Od l. 1530—1614 je bilo namreč samo s Kranjskega 113 dijakov na tem vseučilišču vpisanih, izmed katerih jih je 17 doseglo dostojanstvo magisterstva; s Štajerske jih je v Tubingi v tem času študiralo 115, s Koroške 69; iz Istre in z Goriškega 6. Gotovo je bilo mej temi več Slovencev.

A ko so po letu 1598. s kranjskega izgnali protestante, se silo uveli katoliško vero, javno uničili in požgali slovenske protestantovske knjige, prepovedali so Kranjcem obiskovati protestantovsko vseučilišče v Tubingi. Jezuiti, katerim so zdaj v Ljubljani šole izročili, pošiljali so svoje gojence samo v Padovo, Gradec in Ingolstadt.

Posnel sem tukaj iz Elzejeve knjige samo jedno stran, osvetil sem nekoliko samo ono,

za slovensko slovstveno zgodovino važno vprašanje: kako je to, da so se prve slovenske knjige tiskale baš v Tubingi? Blagovoljni čitatelj je videl, da nam je Elze to na prvi pogled čudno prikazen do dobra pojasnil. Ko bi ne bilo naših rojakov Grbca in Tifferna v onih časih na Virtemberskem, najbrž bi Trubar ne bil mogel pričeti s pisanjem in tiskanjem svojih knjig. Baš ti Trubarjevi začetki pak so imenitni, ker so pokazali, da se tudi v do tedaj neznanem in zaničevanem jeziku more pisati in ker so vzbudili v Trubarju samem veselje do daljnega pisateljevanja. A ko bi ne bilo Trubarja, bi najbrž tudi ne imeli Krela in Dalmatina in brez protestantov sploh, kdo ve, če bi bili katoliški duhovni kedaj začeli pisati naš jezik.

Sploh obseza Elzejeva knjiga na 109. straneh mnogo, mnogo čisto novega, največji del iz starih rokopisov kranjskega deželnega in vseučilišnega arhiva v Tubingi nabranega gradiva. Najzanimivejše se mi zdi I. poglavje (Garbitius — Herzog Christof — Tiffernus)

meren oder za gledališke predstave, ter odstranjene so bile s tem večidel zapreke, ki ovirajo s tem mnogokrat razvijanje društvenega življenja po naših čitalnicah. Istinito imeli smo v zadnjem času že večkrat v novih prostorih razne veselice in zabave. Osobito pa, odkar je našej čitalnici jako vneti in velezaslužni g. blagajnik tudi njeno materialno stanje zboljšal, bati se nam ni več, da bi se pogreznil naš narodni dom, pogreznil v stanje prejšnje večletne zaspanosti, in to tim manj, kar naši narodnjaki pri marsikaki priložnosti radi dejansko pokažejo, da se vrlo zanimajo za blagostanje naše čitalnice.

Da pa smo imeli včeraj tako sijajno veselico in zraven še s tako blagim namenom, namreč na korist revne gimnazijske mladine, zahvaliti imamo se v prvi vrsti g. regisseurju, ki je s svojo marljivostjo in vsestransko požrtvovalnostjo tako sijajno svojo nalogo dovršil. Ne le, da so bile njegove oči vedno tja obrnene, kjer je bilo dobrega sveta potreba, vedel nam je gospod osobito oder za včerajšnjo predstavo tako okusno in igruma primerno urediti, da je dekoracijo moral vsak gost občudovati.

Ali prestopimo k programu samemu. D. Jenkov možki zbor: „Na moru“ pel je naš pevski zbor izborni. Občinstvo, zagledavši toliko pevcev, se je čudilo, kako da se je zbralo iz našega mesta toliko pevske moči, ker kaj takega se v malih mestih slovenske naše dežele redkokje vidi. Naj torej takoj na tem mestu izrekamo g. pevovodji najtoplejšo zahvalo za njegovo vstrajnost, marljivost in neutrudljivost v svojem poslu. Zdelo se nam je, da so pevci, navduševani po svojem vodji, duh pesni popolno zadeli, kajti čutili smo, kako pesnik s svojo ladijo sredi morja prosi ugodnih vetrov, ali, če tega ne doseže, naj mu v obupnosti vihar razbije ladjo njegovo. Z burnim ploskom sprejeta je bila ta točka, splošno priznanje pevskega zboru bilo je od vseh strani.

Zatim sledil je Križkovskega čvetospev „Odpadly od srdca“, kojega so peli najizurjenější pevci, in je bil zopet z živahnostjo sprejet.

Tretja točka „Žezulinka“, peta s pravo navdušenostjo in živahnostjo, sprejeta je bila zopet na splošno pohvalo in z mnogim ploskanjem.

in dalje IV. poglavje, katero pod naslovom: „Die in Tübingen immatriculirten Krainer“ prinaša zapisnik in životopisne črtice vseh naših rojakov, ki so v Tubingi studirali. Gotovo je to poglavje pridnega zgodovinopisca največ truda in dela stalo, ter je pravi biser v knjigi, katero je mogel pisati samo učenjak, kateremu so znane vse, tudi najdrobnejše, posebnosti avstrijskega in nemškega življenja v 16. stoletji.

V obče se mi zdi g. Elze prava „rara avis“ v našem tako zmedenem in politično razburjenem času; kajti, dasiravno Nemeč po rodu, protestant, in tujec v naših krajih, vendar vedno o našej deželi in o našem narodu tako govori, da se nam kaže povsod omikana in pravično sodečega moža. V tem se gospod Elze prav blagodejno odlikuje od mnogih svojih sorjakov, od mnogih „rojenih“ Slovencev, kateri mej nami in od nas živé, a vendar zaničujejo in opravljajo deželo našo, namesto da bi jo ljubili ali vsaj spoštovali.

Ker je bilo treba še nekaj priprav za naslednjo točko, blagovolil nam je g. pravoslovec R. Lah iz Radovljice svirati na citre quodlibet narodnih pesnij, ter se pokazal s tem izurjenega igralca na oni glasbeni stroj. Občinstvo ga je bilo dokaj veselo.

Potem se je igrala igra „Garibaldi“, koju so naši diletantje izvršili tako gladko, kakor bi bili na deskah že popolnem udomačeni. Osobito pa nam je omeniti učitelja Ribiča in njegove soproge s posebno pohvalo. Prvi, blaziran učitelj, ki hoče postati na vsak način znamenit, in zraven njega krotka ženica, kojej je le sreča svoje hčere na srci, vglobila sta se popolno v svoji nalogi, ter s tem izvalila občinstvu mnogo smeha. Samo hčerka Rozika zdela se nam je v teh razmerah skoraj prelepa in prenežna, vendar to igre nikakor ni kazilo.

Zatim sledila je burka: „Gluh mora biti.“ Glava vse igre bil je Damoiseau in, lehko rečemo, da on bi bil tudi na kakem večjem odru sprejet s pohvalo. Njegova oprava, govorjenje in mimika, vse to je navdušilo občinstvo tako, da ploskanje nikakor ni hotelo pojenjati. Lepo sekundirali so mu tudi Eglantina s svojo nežnostjo, dovtipni Bonifacij in Placide s svojo ljubeznivostjo. In če omenimo še vrtnarja in poliskega čuvaja, ki sta pri svojem nastopu vzbudila mnogo smeha, roči moramo, da se je tudi ta igra izvršila na vsestransko zadovoljnost.

Poslednja točka bila je „cigansko življenje“, mešan zbor s spremljevanjem glasovira od R. Schumanna. Lepo je bilo videti deset dam in čez dvajset gospodov na odru pevati prekrasno kompozicijo, ki se je vseskozi precizno izvršila. Poudarjati moramo osobito čistost in nežnost glasu, s kojim nas je gospodična, ki je pela v sopranu solo, iznenadila; k izbornemu vspehu pripomogel je tudi spremljevalec na glasoviru mnogo.

Nij čuda, da se je v tako lepo vredjenem programu zbrala tako velika množica, ne le domačih meščanov, ampak tudi plemenitašev in duhovščine iz obližja. Z veseljem omeniti moramo tudi to, da se je obilo gospodov in gospodičin udeležilo te v blagi namen napravljene veselice iz nam nasprotnega tabora, kar nas tim bolj veseli, ker smo osvedočeni, da jih nasprotno politično mnenje blagemu namenu ni moglo odtrgati.

Dohodkov pri tej veselici je bilo 161 gld. 80 kr., kar je gotovo lepa svota za naše mestice in velika podpora revnim našim gimnazijskim učencem.

Slednjič izrekamo še jedenkrat najtoplejšo zahvalo vsem sodelovalcem, posebno pa gosp. regisseurju in gosp. pevovodji, za njihovo požrtvovalnost, ter upamo, da nam napravijo še mnogo takih veselih večerov, ter da čitalnica postane duševno življenje celega mesta.

Z Brda 28. dec. [Izv. dop.] „Non ignara mali miseris succurrere disco.“ dejala je Dido Eneju, ko je v svojej revščini prišel po morskem potovanji jo prosit strehe in varstva; tako so mislile tudi naše blage gospe in darovale dobitke za dobredelno tombolo. Vzlasti lepe dobitke je darovala g. Krsnikova. Srčna hvala, blagej gospe! In napravili smo na sv. Štefana popoldne tombolo v g. Vevarjevej gostilnici. Znesek dobredelne tobole je bil namenjen za obleko ubožnih šolarjev, ki ne morejo zavoljo slabe obleke v hudej zimi obiskovati dalnje šole. Ker je bil namen tobole blag, se je, da-si vreme

nij bilo preveč ugodno, vendar sešlo lepo število igralcev. Vzlasti nas je veselilo, da se je toliko gospij in gospodičin udeležilo. Nabrala se je za naše razmere precejšnja svotica. Tako se bode mogla vsaj najpotrebnejša obleka napraviti ubogim šolarjem. Srčno hvalo gospem in gospodom!

Iz Črnomlja 27. dec. 1877. [Izv. dopis.] Tudi naše mesto je praznovalo pad Plevne jako lepo, če tudi še le o sedmini. Brez vsake agitacije zaželi so narodni meščani o mraku luči na okna postaviti in v dobrem četrtu ure bilo je celo mesto razsvitljeno; le pri uradnikih so bila okna temna. Posebno odlikoval se je transparent na oknu narodnega meščana L. Sk. z napisom: „Caru ljubo, nam ljubo. Živela Franc Josip I. in Aleksander I.“ Izvrsten je bil tudi pogled v bližnjo vas Loko, kjer so bile nekatere hiše prav okusno razsvitljene.

Komaj smo si ogledali nekoliko razsvitljavo, uže zagrmil strel možnarjev in zabliski se velikansk kres nad Črnomljem. Naredili so ga vrli črnomeljski fantje, radujoč se nad zmago bratov slovanskih in spominjajoč se onih žalostnih časov, ko je še divji Turek razsajal, klal in požigal po naših svetih slovenskih tleh in osobito tudi Črnomelj večkrat upepelil. Ko je pogorel kres, šli so fantje domov, pevajoč „Hej Slovani“ in so potem mirno razšli se. (Konec tega malo zakasnelega poročila smo morali odstriči, ker bi nam valjda konfisciran bil. Ur.)

Domače stvari.

— (Silvestrov večer) v ljubljanskej čitalnici je bil tudi letos izvenredno vesel in živahen, skoro še bolj nego prejšnja leta. Okolo 400 gostov, po večini udov narodne čitalnice, zbralo se je v velikej dvorani, in izvrstna godba tukaj štacijoniranega pešpolka nadvojvoda Leopolda vzbujala je s svojimi izbranimi komadi vedno bolj živo zabavo in veselje. Ravno tako se je dobro sestavljeni program, kateri je bil v obče v rokah pevskega zbora čitalničnega, prav vrlo izvršil. Omenjamo vzlasti precizno peto Abtovo pesen „Od kod je šampanjec“, v kateri je pevske zbor pokazal zopet svojo staro moč. Gospod Kajzelj, ki je predstavljal komični prizor „Palček“ (prej je v Plevni služil pri Osmanu in mu škornje snažil, potem prišel k ljubljanskim Turkom itd.) dopal je izborni. Tudi loterija je prinesla mnogo lepih dobitkov. Po izvršenem programu napravila je plesateljina mladež urno prostor v dvorani, in takoj so se zasukali, par za parom. Ta improvizirani ples je trajal do 5. ure v jutru, in še potem je marsikdo, ki se nikakor ni mogel ločiti od starega leta, sedel v prostorih čitalničnih, ter čakal, da ga tukaj pozdravi belo jutro novega leta 1878.

— (Požar na novega leta jutro) je bil okolo 1/2. na sv. Petra cesti v hiši št. 9. Zgorelo je slaničarici g. Schulz mnogo špeha, klobas in slanine v shrambi pod streho, a poslopje ni dosti poškodovano.

— (Imenovanje.) G. J. Kovač je imenovan za avskultanta na Kranjskem. Gg. Fridolin von Franken in Josip Jeglič sta imenovana za def. davkarja na Kranjskem.

— (Tarifna cena mesa v Ljubljani) je za mesec januar: najboljšo meso od pitane vola kilogram 52 kr., srednje vrste 44 kr., slabše vrste 36 kr., kravje in navadno volovsko meso po 46, 38 in 30 kr. kilo.

— (Cigarna fabrika) v Ljubljani, uže zdaj monumentalno in velikansko poslopje, bode se še za en magazin povečala in obzidala in so oferti uže razpisani do 24. t. m.

— (Iz Celja) se nam 1. januarja piše: Njih Velikanstvo cesar je okrajnega glavarja Celjskega Ferdo Haasa imenoval za namestniškega svetovalca. — Občinski zastop v Sladkeji gori ga je dne 31. decembra 1877 izvolil za častnega uda te občine.

— (V celjskeji kazini) bode, kakor „Z. Z.“ poroča, prihodnjič stavljen predlog, naj se društvo zaradi občega mrtvila razide.

— (Nesreča na železnici.) Iz Maribora se poroča, da je na južnem kolodvoru železnišk kurjavec mej mašino in tovorni voz prišel pa teško poškodovan bil.

— (Umor in rop.) S Krasa se nam piše: Dne 28. decembra zvečer kasno je bil nek krčmar na Gorjanskem zavrato zaduščen. Umrli je bil jako priden in marljiv, neoženjen človek, katic 45 let star. Prihanil si je bil nekaj novcev v mladih letih kot kupec in si sezidal hišo ter krčmaril. Na omenjeni večer je bil od necega Goričana, kakor se sumi, kateri je pil v bližnji krčmi do polnoči, oropan in umorjen. — Denar je morilca privabil in ga najbrž prisilil nezasišano delo dovršiti. Mrtvemu je bil namreč ves denar vzet. H kakim dejanjem denar človeka pripravi! Umorjenega so našli občani v hiši njegovej zaprtega, na tleh ležečega, ko so se silo v hišo prišli.

— (Šolstvo na Štajerskem leta 1876/7). Javnih šol je bilo 737, mej temi 10 ekspositor, 2 potovalni in 3 državne v zvezi z učiteljski za učitelje in učiteljice. Od teh šol je bilo obojespolnih 686, 29 deških in 22 dekliških šol; 2 ste bili osemrazrednici (ljudski in meščanski šoli), 2 sedem, 3 šest, 29 pet, 53 štiri, 95 tri, 176 dvo in 365 jednorednih šol. Razredov je bilo, odštevisi vadnice, 1401 in 26 vzporednih oddelkov, za katere je bilo treba 1427 učiteljev. Učiteljev je podučevalo le 1418, tedaj jih manjka 9, a podučevali so učitelji dotične ljudske šole, ali pa je potovaje podučeval učitelj bližnje večrazredne ljudske šole. Učiteljev, ki so bili ali stalno umeščeni, ali začasni, ali tudi le namestovalni, imelo je 940 spričalo učiteljske sposobnosti in 295 zrelostno spričalo, a 183 nij bilo v to vsposobljenih, mej temi je 16 duhovnikov, ki so o pomankanji učiteljev šolovanje začasno prevzeli. Po odšteti duhovnih je bilo nesprašanih učiteljev, ki so namestovalci (suplente) bili, učiteljev 167, sicer manj od prejšnjih let, vendar je to znanje pomankanja učiteljev. Ker je pa na učiteljskih čedalje več pripravnikov, bode to kmalu drugače, deželni šolski svet je tudi sklenil staviti stroge meje pri nesprašanih učiteljih. Na Štajerskem je bilo tudi 37 zasebnih šol, 15 jih je imelo pravico javnosti, 8 je bilo tovarniških šol, pri katerih je bilo podučevanje omejeno.

Razne vesti.

* (Viktor Hugo), sloveči francoski pesnik in pisatelj, je od francoske vlade dobil veliki križ častne legije. Ta orden je zdaj edini na Francoskem ustanovljen leta 1802 za velike zasluge v vojski in miru.

* (114 letnemu starčeku), Antonu Miklavčiču v Trstu, je daroval cesar 100 gld. Revez uže 7 tednov leži v postelji.

* (Praktičen božičen dar ter — v čeno.) „Kaj ste pak vi, mamica, svojemu gospodu dali za božične praznike v dar, ako smem vprašati,“ rekla je na trgu branjevka Bogatajka postarnej gospe, vprašujoč jo. — „E, nekaj vrlo primernega. Moj mož,“ pristavi zaupno in malo bolj primakne usta k ušesom radovedne ženice, „je ves zaljubljen v smodke, katerih vsak dan nakupi po več — in jaz, ki sem dobra gospodinja, jemala sem mu skrivaj dan za dnem po jedno ter jih skrbno spravljala. Tako se jih je nabralo sto in te sem lepo povezala, mu dala — in on je bil mojega daru neizrečno vesel.“

* (Izneveril denarje.) Minolega tedna je deželna blagajnica v Inomostu prejela od davkarskega urada v Taufersu zvezenj, na katerem je bila vsebina z 4000 gld. označena — a ko so razpečatili pošiljatev našli so dve številki lista „Innsbrucker Nachrichten“. Komisija, ki je brž odšla preiskavat davkarski urad v Taufers, nij našla pobiralca davkov, ki je mej tem pobegnil ter ostavil ondi svojo družino.

* (Velik lov na fazane) je bil od 17. do 20. decembra na posestvu grofa Hunyady Imre na Ogerskem. V teh štirih dneh so ustrelili 1552 fazanov.

* (Zlato žilo), pet milj dolgo ter 18—36 črvljev debelo, so zasledili v britskej Kolumbiji. Jedna tona neočistene tvarine dade po 40 do 80 dolarjev zlatá.

Tržne cene

v Ljubljani 2. januarja t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 43 kr.; — reč 6 gld. 50 kr.; — ječmen 5 gld. 73 kr.; — oves 3 gld. 41 kr.; ajda 6 gld. 34 kr.; — prosó 5 gld. 85 kr.; — kornu 6 gld. 90 kr.; krompir 100 kilogramov 3 gld. 05 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 50 kr.; masla kilogram — gl. 92 kr.; — mast — gld. 80 kr.; — špeh trišen — gld. 68 kr.; — špeh povejen — gld. 72 kr.; jajce po 3 kr.; — mleka liter 7 kr.; govednine kilogram 52 kr.; — telečnine 52 kr.; — svinjsko meso 48 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 15 kr.; — slame 1 gold. 88 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gold. 50 kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dunajska borza 2. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	62 gld. 80	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	65	85
Zlata renta	73	95
1860 drž. posojilo	111	60
Akcije narodne banke	786	—
Kreditne akcije	202	10
London	120	—
Napol.	9	61 1/2
C. kr. cekini	5	68
Srebro	104	50
Državne marke	59	45

Slovenske knjige.

V „narodnej tiskarni“ se dobé, in morejo tudi po poštnej povzetji naročiti najnovejše slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovensk roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte-a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.

4. „Na Zertinjah“, izviren roman. Spisal Janko Kršnik. Cena 60 kr.

5. „Župnik Wakefieldski“. Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil Janez Jesenko. Cena 1 gld.

6. „Mej dvema stoloma“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 50 kr.

sem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalesciera du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij bolezní, ki bi je ne bila oskrbila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicín in stroškov; zdravi vse bolezni: žolodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žlezaduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašel, neprevlečenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, slatilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, tamenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otoknost, diabet, trganje, shujšanje, bledično in prelajenje; posebno se priporoča za dojenje in je bolj nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicíne, mej njimi spričeval profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicíne na vsenčilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelesteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Bréhan a mnogo drugih imenitnih lekov, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Na Dunaji, 13. aprila 1872.

Prešlo je uže sedem mesecev, odar sem bil v brezupnem stanju. Trpel sem vsled prsnih in čutenih bolečinah, in sicer tako, da sem od dne do dne vidno ginil, in to zaprešilo je dolgo časa moje študije. Čul sem od Vaše čudapolne Revalescier prišel sem jo rabiti in zagotovim Vas, da se čutim po mesečnem užitku Vaše tečine in okusne Revalescier popolnem zdrav, tako, da brez najmanjšega tresenja morem zopet pisati. Zaradi tega priporočam vsem bolnim to primerno prav cenó in okusno hrano, kot najboljši pripomoček, ter ostanem Vaš udani

Gabriel Teschner,

služatelj javnih višjih trgovskih šol.

Pismo visoko plemenite markize de Bréhan.

Neapel, 17. aprila 1862.

Gospod! Vsed neke bolezni na jetrah bilo je moje stanje hušjanja in bolečin vsake vrste sedem let sem strašno. Nijsem mogla niti čitati niti pisati, treslo se se vse čutnice na celém životu, slabo prebavljenje, vedno nespanje, ter sem trpela vedno na razdraženi čutnici, katero me je sem ter tja preganjalo in me ne jedni trenotek na miru pustilo, in pri tem bila sem melanholična najvišje stopinje. Mnogi zdravniki poskusili so vse, brez da bi moje bolečine slajšali. V polnej obupnosti poskusila sem Vašo Revalesciero in sedaj, ko jo uživam tri mesece, zahvaljujem se bogu. Revalesciera zasluži največje hvalo, pridobila mi je zopet zdravje i me stavila v stanje, da morem mojo društveno pozicijo zopet udati. Dovolite gospod, zagotovljenja moje prične hvalčnosti in popolnega spoštovanja.

Markize de Bréhan.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenji, nespanji in hušjanji.

St. 75.877. Flor. Köllera, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici in tišanji v prsih.

Revalesciera je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, ko pri zdravilih.

V plehastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold.

Revalesciera-Biscuiton v puščah in Revalesciera-Chocolatée v prahu 12 tas 1 gld. 60 kr., 24 tas 2 gl. 50 kr., 48 tas 4 gl. 50 kr., v prahu na 120 tas 10 gl. Prodajo: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wall-Geckgasse št. 8, kakor v vsah mestih pri dobrih lekarjih in specerjskih trgovcih; tudi razpošilja dajajsa hiša na vse kraje po poštnejh nakazilih ali povzetjih. V Ljubljani Ed. Schar, J. Svoboda, lekar pri „zlatom orlu“, v Reki pri lekarju J. Prodamu, v Celovcu pri lekarju Birnsacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschju, v Zadru pri Andreoviču. (159)

Tuji.

1. januarja:

Pri Slonu: Pichler iz Dunaja. — Bar. Lauer iz Opave. — Lapajne iz Idrije. — Vidie iz Dunaja. — Planinšek iz Idrije. — Hoffman iz Dunaja. — Lengyel iz Kaniže. Pri Maličič: Pimpach iz Trsta. — Dolničar iz Domžal. — Urbančič iz Dvora. — Solr iz Dunaja. Pri Zamorci: Fehler iz Linca. — Stradl iz Strida. — Kosler iz Ko-roškega. — Ausent iz Trsta. — Harer iz Dunaja.

Hrvatska vina,

stara in nova, najboljšje vrste, kakor sv. Ivanska, bunjačka, itd. se po 1 vedro in več dobodo pri

bratih Arko v Zagrebu.

(404—5)